

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 10 (3466) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Területi nyereséggel járt a német ellentámadás Vinnyicánál

Berdicsevtől északnyugatra új, nagy csata van kialakulóban. Tovább tart a hullámverés a lengyel kérdés körül

A Post írja: A keleti harctérről Zürichbe érkezett jelentés szerint a szovjet tömegáttörések súlypontja most a lengyel határ mentén van, ahol a szovjet csapatok a németek által kiűrt Sarny megszállása után támadásaikat nem nyugat felé folytatták, hanem részint északi, részint déli irányban, miként a Pinszk-Rovno vasútvonal mentén is. Sarnitól nyugatra a német ellentámadások feltartóztatták a szovjet előnyomulást. A Rjesicától nyugatra indított szovjet támadások erős német ellenállásba ütköztek, Vinnyicánál a németek folytatták két nappal ezelőtt indított támadásukat és több helyen területi nyereségre tettek szert. Berdicsevtől északnyugatra a Berdicsevszelenovka vonalon új, nagy csata kezd kibontakozni.

Zürichből jelentik: (Magyar Távirati Iroda) Washingtonból jelentik, hogy Hull külügyminiszter a sajtóértekezleten egy kérdésre válaszolva, kijelentette, hogy Dél-Amerikában nyilvánvalóan az Egyesült Nemzetek ellen irányuló csoport van kialakulóban. Eleget mond az a tény, hogy szövetségespárti kormányokat megbuktattak. Az Argentína ellen irányuló megtorló rendszabályokról pillanatnyilag nem nyilatkozik.

A Times aggasztónak találja a délolaszországi előnyomulás lassúságát

London. (Bud. Tud.): Londonban egyre gyakrabban kifogásolják, hogy a szövetségesek délolaszországi hírközlésére vonatkozóan igen hiányos. A lapok remélik, hogy az illetékesek változtatnak ezen a helyzeten és az angol közvélemény kívánságának megfelelően tájékoztatják majd a délolaszországi polgári helyzetről is az angol sajtót.

A Times vezércikkében a műkincsek korsával foglalkozik, majd megállapítja, hogy a szövetségesek előnyomulásának lassúsága aggodalomra ad okot, mert

minél hevesebben kell küzdeni minden talpalatnyi földért, annál több károkozás éri a műkincseket.

Nápoly. (Bud. Bud.): Fox-Leiter tábornok, az amerikai tífusz-bizottság elnöke Nápolyból Kairóba érkezett és kijelentette, hogy a nápolyi tífuszjárvány igen komoly. Már a szövetségesek bevonulásakor dühöngött a járvány és csak fokozódott a vízvezeték és csatornázás felrobbantása következtében. A hideg időszak beálltával a járvány még jobban elterjedt. A bizottság megtette az intézkedéseket a veszedelem elhárítására.

Napról-napra válságosabbá válik a Titó-féle partizánok helyzete

Zágráb. (MTI): Hivatalos horvát jelentések szerint a partizánok helyzete napról-napra válságosabbá válik. A zágrábi sajtó hosszabb idő óta naponta közöl híreket a partizánok súlyos veszteségeiről az egyes horvát vidékeken. A Titó-féle partizánok súlyos veszteségeiről az egyes horvát vidékeken. A Titó-féle partizánok rádióadói is beismerik, hogy egyre fokozódik az egyes partizán-csoportok ellen kifejtett nyomás. A felkelő hadsereg zöme legnagyobb részét már visszahúzódtatott Nyugatboszniába a Boszna és Lasva folyók közötti hegyvidékre és a Narenta folyó zord tájaira Hercegovinában. E jelentések szerint nem tudják fenntartani az őszek óta tartó Dráva és Száva közötti hegyvidékben tevékenykedő partizánegységekkel. A pénteki horvát lapok szerint Keletboszniában 226 partizán esett el és 36 fogságba jutott. Az utolsó két napon kisebb műveletek eredményeként 281 embert veszítettek a partizánok. Naponta megismétlődő ielenség, hogy

fegyveres partizánok megadják magukat a német csapatoknak. A feladárvidéki tisztogatás során Karlovac kis kikötővároskába vonultak be a német és horvát egységek.

Bukarest. (MTI): Hivatalos közleményben jelentik, hogy egy asszony és egy gyermek jelentése alapján egy kéttagú esendőrőzjárat és egy tartalékos katonája három ellenséges ejtőernyőst fogott el. Az államvezető az asszonyt 40.000 lei, a gyermeket és a tartalékos katonát egyenként 10.000 lei jutalomban részesítette s a esendőrőzket pedig megdíszerte.

Vége értek a libiai és egyiptomi kiküldöttek megbeszélései

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat jelenté Kairóból: A libiai és egyiptomi kiküldöttek esztendőre megbeszéléseik végén közleményt adtak ki, amelyben

hangsúlyozták az arab államok együttműködésének, valamint szolidaritásának szükségességét. Ezzel mind egyet, mind közös érdekeiket biztosítanák és a rendíthetetlen barátságuk még jobban megerősödne.

Mint a brit hírszolgálat a továbbiakban jelenti, a legközelebbi megbeszélés Egyiptom és Jemen között folyik majd Jemen csatlakozásáról a fenti meza-

lomhoz. Kairóban arra számítanak, hogy nemsokára küldöttség érkezik Jemenből az egyiptomi fővárosba.

Washingtonból jelentik: (B. Tud.) Rooseveltnek az országgyűléshez küldött üzenetét Amerikában a közeli elnökválasztás első lépcsőjeként ítélik meg. Minden szavában azt keresik, van-e jel, amely arra mutat, hogy jellemtelj akarja magát. Az üzenet általános vélemény szerint arra vall, hogy ismét el akarja foglalni a közléssági előkeletet. A szakszervezeti szövetségek bejelentették kérelmetlenül ellenzéki magatartást a kötelező munkaszabályokról szóló javaslatlial szemben. — Egyes washingtoni megfigyelők szerint nem az a benyomás, hogy Roosevelt üzenetével ismét a tüke és a munka közötti harcot akarja érvényesíteni.

Jelentékeny nézeteltérések vannak a londoni lengyel kormány kebelében is a határkérdésben

Zürich. (MTI): A Tat londoni tudósítója jelenti: A lengyel kormány kebelében jelentékeny nézeteltérések vannak. Szerdán estig sem az elvi magatartásban, sem a technikai kérdésekben nem sikerült a nézeteltéréseket kiegyenlíteni. A lengyel kormány egyik csoportja nyilván azt akarja bizonyítani, hogy a szovjet javaslatokat el kell fogadni teljes egészükben, hogy ne szalasszák el az alkalmat a szovjet-lengyel viszony rendezésére. A kormány másik része lehetetlennek tartja a vita folytatását anélkül, hogy a lengyel kormány szemére vetett moszkvai vádakra, melyeket londoni lengyel körökben rendkívül igazságtalanoknak mondanak, egyidejűleg részletesen ne válaszoljanak és meg ne cáfolják. Ugyanezen körök attól tartanak, hogy a szovjet ajánlatok esetén Lengyelország abba a veszedelembé sodródik, hogy a Moszkvával folytatott közvetlen tárgyalásokon Lengyelország, mint gyengébb fél, kénytelen lesz az erősebbnek engedni. A meg egyezés hívei erre azt felelik, hogy Lengyelországnak egyáltalán nincsen választása, mert tárgyalások nélkül a Szovjet éppenséggel egyedül van szabhatja meg a keleti határt. Mindkét csoport súlyt helyez azonban arra, hogy a lengyel határt keleten és nyugaton közösen szavatolják az angolszások, csak hogy ez az eszme — legalább is Amerikában — még Lengyelország legbiztosabb védői előtt sem népszerű.

Stockholmból jelentik: (MTI) Az angol hírodia diplomáciai munkatársa közli, hogy Eden külügyminiszter esztendőre este tárgyal a lengyel miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel. A megbeszéléseket pénteken valószínűleg lengyel miniszterelnök követi. A lengyel határozatra vonatkozó szovjet ajánlat közlése óta ez lesz a lengyel minenkült kormány ötödik ülése. Valószínű, hogy a lengyel kormány válaszol a szovjet nyilatkozatra. Tekintettel a kérdés fontosságára jelentőségére, nem meglepő, hogy a nyilatkozat közlése előtt a lengyel kormány sűrű össze-

kötetésben van az angol kormánnyal.

Stockholmból jelentik: (MTI) A lengyel államférfiaknak Edennél történt látogatás után londoni hírmagyarazók hangoztatják, hogy a nyugati hatalmak a szovjet-lengyel kérdésben mindkét fél számára elfogadható megoldást kívánnak és nem akarják, hogy erőszakkal döntsenek a hatalmasabb javára. Londonban mindinkább látják a nehézségeket — írja a Dagens Nyheter — melyekkel valamely menekült kormány szembekerül, ha nagykiterjedésű területekről kell lemondania. Eppen ezért megértéssel fogadják a lengyel kormány önhajtását, hogy Amerika és Anglia vegyen részt a tárgyalásokban és kezeskedjen a gyakorlati végrehajtásról.

A lengyel kormány válasza elkövetül — írja a Stockholms Tidningen — közzétételét azonban „technikai okokból” elhalasztották.

Az United Press londoni jelentése szerint a lengyel válasz engedékeny és azt pénteken nyújtják át. Amerikában tovább folyik a szociális lengyel-szovjet kérdéssről, de a Svenska Dagbladet azt írja, Washingtonban azt a benyomást lehet szerezni, mintha Amerika keze meg volna kötve a keleteurópai kérdésekben.

A városi Köziölési Szövetkezet igazgatóági ülése

Nagyvárad, december 14. A városi Köziölési Szövetkezet ma délelben, a polgármester elnöklésével igazgatóági ülést tartott, amelyen részt vett a szövetkezet felügyelő bizottsága is, a főispán elnöklésével. Az igazgatóági ülés lefolytatta a Horthy István teleppel kapcsolatos ügyeket. Megállapították, hogy a napközi otthon építése örvendően előrehaladt és tavasszal előreláthatólag befejezett is nyer. Az igazgatóági az 1944. évi építkezési programmal felkérte Hankovics igazgatót Budapestre, Ezenkívül személyi ügyeket intézett az igazgatóági ülés.

Tettek-Tervek

Olvassuk a majdnem kétszáz oldalnyi terjedelmű Tettek-Tervek című könyv második kötetét, amely a Kállay-kormány 1942. október 1-től 1943. szeptember 30-ig lefolyt munkásságát ismerteti. Nincs ebben a könyvben egy betűnyi propagandaközlemény sem. Nincs ebben más, mint száraz és tárgyilagos felsorolása annak a munkának, amelyet Kállay Miklós kormánya az elmúlt egy esztendő alatt végzett. És talán ez a könyvnek a legnagyobb értéke, ezek a beszélő adatok bizonyítják, hogy a kormány háborús időben, nehéz viszonyok között is a legtisztább és legteljesebb építő politikát folytatja. Természetesen a tettek kétféle ágaznak. Az egyik a magyar honvédelem korszerű fejlesztése, hadseregünk átütő erejének a lehető legmagasabb fokára való emelése, vagyis olyan munka, amely háború idejében a háborúnak is szól, de békéidőben a békének is egyik legnagyobb biztosítékát jelenti. Ott találjuk a munkásság egyik részletmezőjét a háborús erőfeszítéseket. Ott találjuk a másik mezőben azokat a munkálatokat, amelyek legelőszörban szociális jellegűek.

Mindenekelőtt azt látjuk, hogy Kállay Miklós kormánya külpolitikai szempontból az egyedül járható magyar úton halad. Azon az úton, amelyen elindult. Ez a külpolitika minden hódító eszandéktól távol állva, a tiszta jogszerűség alapjára helyezkedik. Együttműködésre törekszik minden békés szándékú állammal, különösen pedig szomszédainkkal, abban a szellemben, amelyben az első szent királyunk ezt az országot a keresztény kultúra és nyugati műveltség részesévé tette.

Amint mondtuk, a kormány minden intézkedését áthatja a szociális gondolat. Igyekszik a szociális ellentétek elsimítására, igyekszik emelni a dolgozó rétegek életszínvonalát, de különös gondot fordul a háború áldozatainak és hozzátartozóinak gondozására felé. Ebben a gondoskodásban illik bele a kultuskormányzatnak a nemzeti műveltség terjesztésére irányuló tevékenysége az ipariügyi kormányzatnak az a tény, hogy létrehozta az ipari munkaközpontokat, ide tartozik a közellátási miniszter népruházati akciója, a pénzügyminiszter szociális adópolitikája, ide tartozik mindenekelőtt a belügyi kormányzatnak az

a nagyarányú szociális munkássága, amelynek legfőbb célja a közegészségügy gondozása.

De védi a kormány építőpolitikája és gyarapítja is a nemzeti javakat. Bár háborús világot élünk, minden megtörténik a mezőgazdasági és ipari termelés emelése érdekében, ebben az országban ugyanakkor, amikor a honvédelemet fejlesztjük, folyik az útpépítés, a hidépítés, tehát teremnek olyan értékek, amelyekre béke idején is nagy szükségünk lesz. A háborús szükségesség meghozta itt a közellátás új rendjét, meghozta pedig úgy, hogy biztosítva van a nemzet lét-

fenntartása. Ugyanez a háborús szükségesség hozta létre a nemzetvédelmi-propagandaminisztériumot. És örömmel kell látnunk, hogy ez a minisztérium megkezdte a társadalmi egyesületek egységbe tömörítését, ami egyenértékű azzal, hogy hatalmas lelki erők fognak állni a nemzet szolgálatában. Beteljesedhetik a miniszterelnöknek az a kívánsága, hogy ez a nemzet egységben és nemzeti érzésben, amelyben már ma is sokkal erősebb, mint valaha, száz százalékkal tökéletesebbé váljon.

Ezt a reménységet merítjük a Tettek-Tervek második kötetéből és ha az eddig elért eredményeket latolgatjuk, bátran állapíthatjuk meg, hogy ez a reménység alapos.

Vágómarhák helyett juhokat is beszoigáltathatnak a gazdák

A közellátási miniszter megengedte, hogy egyes vidékeken vágómarha helyett, juhokat szolgáltassanak be a gazdák a kötelező beszoigáltatás keretében. A beszoigáltatás azonban úgy van korlátozva, hogy csak annyi juhot lehet beszoigáltatni, amennyi az illető város, vagy község közfo-

gyasztására engedélyezett vágómarha szükségletét fedezi. Az igénybevétel során egy vágómarha helyett tíz juh vehető át. A juhállomány megővése érdekében csakis tenyésztésre alkalmatlan, selejtes állatok adhatók át. (Magy. Tud.)

A távbeszélő Európában

Amikor Bell Amerikában egy német műszerész első kezdetleges kísérletén alapján megszerkesztette telefonkészülékét, vele egyidőben Európában is kísérleteztek ugyanezzel. A Bell-féle kísérletek és eredményük: az első meglehetősen primitív, de belső felépítésében és elvben még maig sem változott telefonkészülék villámgyorsan hódította meg a művelt világot. Németországban az új technikai csodára először az újdonságokra mindig kapható híres felfedező: Werner Siemens figyelt fel és szerezte meg követően a jogot annak gyártásához.

A telefon története eddig az időpontig nagyrészt Amerikához és Bell nevéhez fűződik. Werner Siemens fellépése után azonban további fejlö-

dése Európának jelentett dicsőséget és az újvilág igen gyorsan vette át Siemens cég licencit. Lévn azok lényegesen jobbák a hazaiaknál. Jelenleg az egész világon a Siemens és Halske féle rendszerek vannak üzemben.

Az első telefonközpontot is Berlinben állították fel. 1880 július 1-én a birodalmi vezérpostamester felhívást bocsátott ki személyesen a berlini nagy kereskedőházakhoz kérve részvételüket egy technikai bemutatón. A német kereskedő mindig hordozója volt a kultúrának és műszaki haladásnak. A bemutató eredménye az volt, hogy már ugyanezen év őszén megnyitott Siemens Werner személyes vezetése mellett épített első berlini telefonközpont. Az előfizetők száma veszedelmesen emelkedett és ennek az volt az eredménye, hogy még mindig ugyanezen az elv alapján kétszáz-as szekrényeket építettek. A rohamosan növekvő gazdasági élet mihamar roppant gondok elé állította Siemenséket, akik a távbeszélőt a fent ismertetett okoknál fogva már saját édes gyermeküknek tekintették és joggal. Az 1900-as párizsi kiállításon a Siemens és Halske Művek aztán egy ugrónyelves váltókapcsolóberendezéssel forradalmasították — immár másodszer — a távbeszélő ipart. Röviddel azután ugyanis a fenti rendszernek alapelvein haladva, az ugrónyelvek helyét bevezették a fényjelzéses hívó rendszert. Ez a Siemens-rendszer terjedt el azután az egész világon és maradt is uralkodó az önhívó forradalmian egyszerű felállítású, amit népiesen automatának nevezünk. (KKK)

Székely Tudományos Intézet felállítását kívánják a székely egyetemi hallgatók

A Magyar Tudósító jelenti: Beszámoltunk arról, hogy a székely egyetemi hallgatók Székelyudvarhelyt három napos székely diákkongresszust rendeztek. A kongresszuson számos kérdés került megbeszélésre. Így javasolták, hogy Orbán Balázs székelyföldi leírása mielőbb olcsó kiadásban, ha kell fizetések kiadásban megjelenjen, de foglalkoztak ezenfelül más tudományos kérdésekkel is. Így a legfőbb téma a Székely Tudományos Intézet felállításának a kívánsága volt. A kérdés előadója és a hozzászólók megállapították, hogy az erdélyi Tudományos Intézet már csak az anyag sokoldalúsága és változatosága miatt sem képes érdemben foglalkozni a székelység tudományos kérdéseivel és így elkerülhetetlen, hogy a székelységnek is legyen tudományos intézete, amely kifejezetten

és kizárólag csak a székelység kérdéseinek tudományos feltárását szolgálja. Arról nem volt szó, hogy vajon a tudományos intézet ügyét ne hozzák-e összefüggésbe a Székely Nemzeti Múzeum ügyével, de nyilvánvalóan, ha a probléma a megvalósulás stádiumába jut, akkor a két kérdés között kapcsolatot teremtenek.

A Szigligeti Társaság előadása Berecskén

Nagyvárad, december 14. A Szigligeti Társaság a város vezetőivel folytatja a vármegye főbb helyein tervbevevett előadásainak megtartását. A legközelebbi előadás Berecskén, február 5-én lesz.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Mese a szerelemlől.

BELVAROSI: Eletre ítéltek.

CASINO: Agrárszakadt urileány.

KORONA: Gróf Monte Christo II. rész

A Keleti tengertől az Északi tengerig

címmel tartott dr. Marianne Sievers szerdán este a Német Lektorátus termében nagyszerű előadást, amelyen ott láttuk Nagyvárad előkelő társadalmának reprezentánsait is, élükön dr. Cziffra Kálmán főispánnal és nejeivel. Ott voltak még dr. Soós István polgármester, Konsul Lutz, dr. Arany Pascal premontrai kanonok és még sokan mások.

Az előadónő végigvezetett bennünket vetített képek és hanglemek segítségével a Keleti- és Északi-tenger gyönyörű partvidékén. Egyaránt megismertük a tengerparti városok nevezetességeit, mint a tengerparti szépségeit és veszélyeit. Az előadónő előadásában mindent elkövetett, hogy azok, akik gyengébben tudnak németül, azok is értsék meg az elmondottakat. Ebbéli törekvése teljes sikerrel is járt és mindenki átélte az előadás másfél órája alatt azt a szép utat, melyet gondolatban megtettünk és amelyet egyszer okvetlen a valóságban is végig akarunk élni. Az előadónő talán legjobbat az est folyamán a drámai költemény elmondásában nyújtott, amely a Dünnek mindent eltakaró hatalmáról szólt. A hallgatóság örömmel vette tudomásul, hogy hasonló művelést és szórakoztatást célzó előadás a jövőben több lesz és ha már a valóságban oly nehéz az utazás, legalább ilyen élethűséget közvetítő előadások kapcsán ismerjük meg mindazt, amit egyrészt ismerni illik, másrészt amit majd egyszer magunk is meg akarunk nézni.

Az előadás alkalmas volt arra, hogy sok új barátot teborozzon az amugy is már nagy népszerűségnek örvendő művészeti és tudományos ciklusnak, amelynek előadásait hetenként egyszer rendezik a Lektorátus termében.

Csokonai matiné a Református Kulturpalotában

A Szigligeti Társaság elnökségének meghívására vasárnap, január 16-án délelőtt 11 órai kezdettel a Református Kulturpalota nagytermében a debreceni írók Csokonai Köre matinét rendez a következő műsorról:

1. Elnök: megnyitót mond és a vendégeket üdvözi.
2. A régi Debrecen lelkéről beszél Csobán Endre, a Csokonai Kör elnöke.
3. Gulyás Pál verseiből olvas fel.
4. Juhász Géza az új Debrecen lelkéről tart előadást.
5. Debreceni diáknótákat és hortobágyi pásztordalokat adnak elő Gulyás György, a Doei Intézet tanára és Nyakas László református kántortanító.
6. Toth Endre felolvasa Kutyaélet c. novelláját.
7. Baja Mihály a Petőfi Társaság tagja verseiből ad elő.

Erre a matinéra — belépő díj nincs, csupán a műsor megváltása kötelező — ezúton is meghívja Nagyvárad társadalmát s az iskolák növendékeit a rendezőre.

Az egész keleti arcvonal heves harcok színhelye

Továbbra is eredménytelenek maradtak a bolsevisták áttörési és átka-rolási kísérletei — Délolaszországban a Venafrótól északra lévő szakaszra is kiterjesztették támadásaikat a szövetségesek

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenté: Londonban, mint a brit híroroda jelenté: csütörtökön este légi-riadó volt.

Berlin. (BTL.) A szovjet nagy téli támadása az eddigieknél is nagyobb méreteket öltött kiterjedésében, amennyiben ma már az egész arcvonal Kerestől a déli szakaszig többé-kevésbé heves harcok színhelye. — A szovjet támadás egyik legfontosabb gyújtópontja ismét Vitebszk, azonban itt sem sikerült az oroszoknak jelentős eredményt elérniük. Az arcvonal többi szakaszain a német ellenintézkedések keresztülhúzták az oroszok terveit.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenté: föllehet a bolsevisták mindeddig téli támadásuk idején több mint 24.000 páncélost, több mint 1100 mindenféle űrméretű löveget és többszáz csatarepülőgépet vesztek január 12-én is folytatták áttörési és átka-rolási kísérleteiket, azonban eredmény nélkül.

Teljes elhárító sikert értek el a németek a nikopoli hídfőnél

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelenték a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kerestől északra megtámadták a bolsevisták ismételt erős támadásai. A nikopoli hídfő ellen az ellenség heves tüzérségi előkészítés után keskeny arcvonalon támadásra indult. Az egész napon át tartó elkeresedett harcokban csapataink teljes elhárító sikert arattak. A bolsevisták Dnyepetrovsktól délnyugatra folytatták támadásaikat, de ismét véresen visszavertük őket. Kirovográdtól nyu-

gatra szerdán erős gyalogsági és páncélos erőkkel indított szovjet támadások kezdődtek. Ellentámadással visszavertük őket. Cserkaszitól délnyugatra a szovjet helyi támadásai eredménytelenek maradtak. Pogrebics térségében indított ellentámadásaink szerdán is jól haladtak előre. Itt 10 szovjet páncélost lőttünk szét. Berdicsévtől nyugatra megfúszult a bolsevisták több támadása. 19 ellen-

séges páncélost és 17 löveget megsemmisítettünk. Novográ-Volinszktól nyugatra levő térségben és Sarnitól nyugatra csapataink kemény harcokban állanak az előrenyomuló ellenséges erőkkel. A szovjet az elmúlt napon is folytatta heves támadásait Rjecicától nyugatra. Súlyos harcok vannak folyamatban. Vitebszk mellett csapataink szívós ellenállásán megfúszultak a bolsevistáknak megismé-

telt áttörési kísérletei. A szovjet 42 páncélost veszített. Neveltől északnyugatra szovjet gyalogos és páncélos erők erősebb támadásait visszavertük. A légifegyverem harcra és csatarepülőgépek erős kötéskérei beavatkoztak a kemény elhárítási harcokba. Kirovográdnál, Berdicsévnél és Vitebszknél 50 cilszerű repülőgépet lelőttünk.

A délolaszországi arcvonal nyugati részén az ellenség kiterjesztette támadásait a Venafrótól északra lévő szakaszra is. Az erős tüzérségi előkészítés után a magaslati állásaink ellen intézett támadásokat az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük és két helyi betörést elrejteltünk. A legszélső nyugati szárnytól először ötközeteket jelentenek

100.000 millió dolláros háborús költségvetést terjesztett Rooseveltt a kongresszus elé

A washingtoni kormánynak nincs szándékában, hogy a lengyel kérdés miatt ellentétbe kerüljön Szovjetországgal

Bazel. (Bud. Tud.) A Bazler Nachtrichten közli a Daily Mail cikkét az orosz programról. Eszerint a három balti köztársaságot bekapcsolják a Szovjetunióba. Oroszország ezenkívül Beszarabiát, a karélii földszorosot, Petsamo kikötőjét és Hangó támaszpontot követeli. Bulgáriában az oroszok az Egei-tengerhez vezető átjárót követelnék, ami által a tengerszorosok kérdése Törökország javára és Bulgária hátrányára nyerne megoldást.

Stockholm. (MTI.) Az Aftontidningen stockholmi levelezője szerint a lengyel kormány az orosz kormány nyilatkozatra adandó válaszában szükségesnek fogja mondani, hogy Lengyelország hátráért Anglia és Amerika kötelezettséget vállaljanak.

Zürich. (MTI.) Washingtonból jelenté a Svájci Távirati Iroda, hogy a Newyork Times szerint az amerikai kormány nem vonja meg támogatását a lengyel menekült kormánytól. A lengyelek belátására hivatkozik, de nem mulasztja el, hogy a moszkvai kormányt is észszerű magatartásra indítsa.

Genf. (MTI.) A Newyork Times azt írja, hogy az amerikai kormány nem

szándékozik megvonni támogatását a lengyel kormánytól. Washingtonnak Lengyelországot és Moszkvát is észszerű magatartásra kell rábeszélnie. Washington türelmes, de szilárd akar maradni és egyáltalán nincsen szándékában, hogy Szovjetországgal a lengyel kérdés miatt ellentétbe kerüljön.

Roosevelt: Ez a költségvetési év válságos lesz az Egyesült Államok és az emberiség történelmében

Lisszabon. (MTI.) Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenté: — Roosevelt elnök a kongresszushoz intézett költségvetési üzenetében a győzelem érdekében 100 000 millió dolláros költségvetés megszavazását kérte. Ez a hatalmas összeg az 1945. január 13-án lejárt költségvetési év szövetségi kiadásainak fedezésére szükséges. Roosevelt elnök kijelentette, hogy biztos abban, hogy az az időszak, amelyre a költségvetés szól, válságos lesz az Egyesült Államok és az emberiség történelmében és ez alatt az időszak alatt döntő események fognak történni a háborúban. Miközben azonban ellenségeink teljes leverése felé haladunk előre, elő kell venni a nemzetnek a végleges munkára való átváltását is. Ez a kettős feladat a lényege a kormányprogramnak és ezt a kettős feladatot közzé vissza a költségvetés is. Amint megnyerjük a korszerű háború eszközeinek előállítását vívott

termelési csatát — mondja ezután az elnök üzenete — az egész világon mindenütt a döntő akciók időszakába lépünk. A haditermelésben már megszereztük az elsőbbséget a terelés azonban még egymaga nem biztosítja a győzelmet, ezért küzdenünk kell, mégpedig keményen. Az amerikai munkateljesítmény felett érzett büszkeséggel mondhatom, hogy jól fel vagyunk fegyverkezve. Az 1945-ös költségvetési évre a háborús kiadásokat 90.000 millió dollárra irányozzuk elő. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy ez az előirányzás csak kísérlet-szerű, mivel azon a feltételek alapult, hogy a háború még 1945-ben is tartani fog. Katonai, termelési és pénzügyi kiadásaink egyszerűsítésénél azonban nem támaszkodhatunk teljes biztonsággal egy korábbi győzelem reményére. Ha a háború tovább folyik, még jobban fel leszünk rá kényszerítve. Mi még mindig egyre jobban kiterjesztjük a háborús termelést, közben több mint 12 millió dollár értékű háborús szerződést kötöttünk. Fegyveres erőink nagyságát még egyre bővítjük, de közben már egymillió férfit és nőt mentettünk fel a háborús szolgálat elől. Állandó célkitűzésünk: Magas színvonalon álló nemzeti jövedelem és ennek megfelelően magas életszínvonal. Jelenleg megbeszéléseket folytatunk az Egyesült Nemzetek többi tagjaival, hogy tervekkel dolgozhassunk ki a nemzetközi tőke értékelő, hosszú időre szóló, a nemzetközi kereskedelem akadályainak elhárítására és a valuták értékének megszilárdítására. Az egyesült nemzetek állandó élelmezési és mezőgazdasági nemzetközi szervezetét akarnak kiegészíteni továbbá szoros együttműködést akarnak létrehozni a tengeri és légi szállítások megkönnyítésére. A becsülés szerint az államadósság 1914 június 13-án 198.000 millió dollárt fog kiteenni, egy évvel később pedig 278.000 millió dollárt. Ez a háború kikerülhetetlen volt — fejezte be beszédét Roosevelt. — A híre utján álló akadályt azzal fogjuk eltávolítani, hogy elpusztítjuk a német és japán háborús gépezetet és tartós együttműködést biztosítunk az Egyesült Nemzetek között. A katonai

Dr. Göbbels:

Szárazföldünk a háború után vagy új alakot talál, vagy játéklabda lesz Európától idegen hatalmak kezében

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenté: Göbbels dr. birodalmi miniszter a Reich című heti folyóirat legutóbbi számában megállapítja, hogy a XX. század a szárazföldök újrendezésének jegyében áll. Szárazföldünk a német birodalomnak léteért folytatott harc útján vagy új alakot talál, vagy pedig a háború után játéklabda lesz az Európától idegen vagy éppen Európaellenes hatalmak kezében. Ha ezt a harcot feladjuk, vagy éppen elveszítjük, ezzel megpecsételődne Európa sorsa. Ha szárazföldi, akár amerikai, akár bolsevista infiltrációnak lesz kitéve és automatikusan megszüntetné azt, amit mi az európai fogalommal írunk körül. A miniszter ezután hangsúlyozta, hogy Angliát a kilátások keretében alig lehet megemlíteni. Anglia az európai egyensúly oly régi tételét követeli és nem akarja belátni, hogy ezt a fejlődés

már túlhaladta. Anglia azt hiszi, hogy ő tologat, pedig őt tologatják. A brit birodalom elevenen rothadt. Világos, hogy ilyen világra kiterjedő mérkőzés egyetlen csapás alapján nem fejezhető be. Az átalakulásoknak időre van szükségük. Nem oszálkozhatunk azon, hogy a német népek nehezzé teszik a győzelmet. Egy világ történelme nem változik meg fájdalom és sebek nélkül. Ezek a mi szenvedéseink a későbbi jövőben büszkeségeink lesznek. A háború ma minden dologban tanítómesterünk és később még nagyobb mértékben lesz az. Az akkor számunkra egyre jobban elvesztő romboló jellegű és ismét az lesz, ami a népek történelmében mindig volt: lépés egy új világra, amely könnyek és fájdalom között születik és amelyet az öröm könnyeivel vesznek birtokba.

győzelem azonban nem elegendő. Életgondunk nem lesz megvédve eléggé addig, amíg meg nem oldjuk második feladatunkat, annak a gazdasági újjászületésnek kiépítését, amelynek kereti között minden dolgozni akaró helyet talál a maga részére a termelő és teremtő munkában.

A külügyminiszter beszámolója a parlament külügyi bizottságában

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház külügyi bizottsága ma délelőtti ülést tartott, amelyen megjelent Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány több tagja. — Ghiczy Jenő külügyminiszter tájékoztatta a bizottság tagjait az általános külpolitikai helyzetről. A tájékoztatót követő bizottsági tagok részéről elhangzott felszólalásokra a külügyminiszter részletesen válaszolt.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A felső ház külügyi bizottsága csütörtökön délután Kánya Kálmán elnöklésével ülést tartott, amelyen Ghiczy Jenő külügyminiszter beszámolt az általános külpolitikai helyzetről. A bizottság ülésén résztvett Kállay Miklós miniszterelnök is és a kormány több tagja. A bizottsági tagok részéről elhangzott felszólalásokra a miniszterelnök és a külügyminiszter részletesen válaszoltak.

A szatmári római katolikus egyházmegyében február 6-án kezd meg működését a Katolikus Akció

A szatmári egyházmegyében, melynek egy része román, másrésze cseh megszállás alatt állott és csak egy kis területe tartozott az anyaországhoz, arra volt szükség, hogy a Katolikus Akciót egységesen szervezzék meg.

Mintán a püspöki széket betöltötték, az 5 politikai megyére kiterjedő szatmári egyházmegyében megindult a szervezési munka. A szervezési munka most fejeződött be és a Katolikus Akció ünnepélyes megindulása február 6-án lesz. Az ünnepségre az országos központ küldöttei is eljönnek és előadást tartanak.

Tarka leánynap

Január 16-án, vasárnap a Szociális Testvérek Pray György-ut 5. szám alatti otthonában d. e. 9 óras szentmisével kezdődik.

Előadói: Dr. Schriffert Béla, P. Rös Bertalan, Scholcz Klára nővér. A Tarka-napra, mely ez alkalommal árpádházi Szent Margit jegyében lesz megrendezve, hivatalos Nagyváradi minden katolikus leánya.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

II. CSOPORT:

ARANYASZ gyógyszertár, Szi László út 6. (M. Kain E.) 25-74.

FERER KERESZT gyógyszertár, Bácsai-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

SENET LÁSZLÓ gyógyszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs L.) 19-29.

MEGVALTÓ gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombati részéről a következő szombati reggeli tart.

Nagyvárad Reményik Sándor költészetében

Hlatky Endre főispán nagyszerű előadása a Szabadegyetemen

(Nagyvárad.) Csütörtökön délután 5 órai kezdettel nyílt meg a nagyvárad szabadegyetem második feléve. A városháza dísztermét nagyszámú érdeklődő töltötte meg. Feltűnően sok nő volt jelen, a karzaton diákok foglaltak helyet.

A magas színvonalú előadást dr. Hlatky Endre főispán „Nagyvárad Reményik Sándor költészetében” címmel tartotta meg, végigvezetve a hallgatóságot a költő nagyvárad és biharmegyei vonatkozású írásain, ismertetve nemzeti költészetünket, irodalmunkat és művészetünket. A főispán megszokott, könnyed és gördülékeny előadása közben az egyes

ismertetett költeményeket középiskolai tanulók szavalták el. A szavaltókat meleg tapsokkal jutalmazta a hallgatóság, kiknek soraiban ott láttuk többek között dr. Cziffra Kálmán főispánt és leányát, dr. Némethy Gyula preláts kanonokot, Arany Puskát kanonokot, Oswald Arisztid, dr. Olasz Elemér, dr. Urszinyi József és igen sok ismert váradai közéleti egyéniséget. Az előadó mellett helyet foglaltak dr. Soós István polgármester és dr. Martsa Dénes tanügyi tanácsos.

Az előadás végén a hallgatóság sokáig lelkesen tapsolta dr. Hlatky Endrét.

Czettler Jenő, Eszterházy Mórigróf és Közi Horváth József a Keresztény Néppárt elnökjelöltje

Gróf Zichy János halála után a Keresztény Párt, új nevén Keresztény Néppárt — elnöki tisztének kérdése került napirendre. Politikai körökben úgy tudják, hogy a párt három iránylatának megfelelően Eszterházy Mórigróf, Czettler Jenő felsőházi tag, továbbá Közi-Horváth József, nevével emlegetik Zichy János politikai örökségében.

Gróf Eszterházy Mórigróf elnökségét elsősorban azok támogatják, kik a múltban a volt elnök nyugodt politikai vezetését tartották megfelelőnek és tartózkodó magatartással figyelték azt a folyamatot, amely a Keresztény Párt kebelén belül a korszerű reformokért indított küzdelmet jelentette.

A három elnökjelölt közül Közi-Horváth József a párt fiatalágának főképviseletét képviseli. Az ő elnöksége az úgynevezett jobbszárny előretörését biz-

tosítaná és az eddigi konzervatív iránynyal szemben eszelekvőbb mozgalmat teremtene.

A két irányzat között Czettler Jenő egyetemi tanár, felsőházi tag az erőegyensúlyának jegyében vezetné a pártot — híveinek véleménye szerint. Különösen azok kívánják azt a megoldást, akik a mozgalmat agrár-irányban akarják továbbfejleszteni, gátat emelve a baloldali színezetű földműves mozgalmak előtt. A hírek szerint Czettler Jenő elnökségének van a legnagyobb esélye.

Bárki foglalja el gróf Zichy János vezető helyét a Keresztény Néppárt élén, kétségtelen, hogy igen küzdelmes időszakban képviseli majd az ország katolikuságának a pártba szervezett tömegeit.

Állástfoglaltak a kamarák a külön borraivalórendszer ellen

Mostanában sok szó esik a vendéglátó ipari özemekben egyre jobban lábrakapó külön borraivaló rendszerről. Mielőtt a százalérendszer életbe lépett volna, a pincérek elkeseredetten küzdöttek a tetszés szerinti borraivaló ellen és követelték, hogy a szerintük „megalázó” ajándékozás helyett, a százalékos rendszert vezessék be munkájuk ellenértékéért. Egyideig nem is volt ezen a téren zavar. A 10—15 százalékos kiszolgálási díjjal meg voltak elégedve a pincérek és a vendégek egyaránt. Ez a nyugalom csak rövid ideig tartott, mert lépten-talpon tapasztalni lehetett, hogy a pincérek az előirrt százalékon felül külön borraivalóra tartanak igényt és „kinézik” azt a vendéget, aki a százalékon felül nem tartalmazza őket külön borraivalóval. Pedig az órák emelkedése arányában a pincérek százalékos részesedése is igen jelentősen emelkedett. A helyzet annyira elfajult, hogy most már a kereskedelmi miniszter is belevat-

kozott a kérdésbe. Leiratot intézett a kereskedelmi és iparkamarához és véleményt kért arra vonatkozólag, nem volna-e helyes kihágásnak minősíteni a vendéglő iparban a külön borraivaló elfogadását, illetve adását. A kamarai szakvélemények már beérkeztek a minisztériumhoz és az állásfoglalás ezekben foglalható össze:

— A százalékos rendszer életbelépését követően a pincérek magaviseletében a korábbi előzékenységet felváltotta egy nem kívánatos felületesség. Ez a viselkedés indította az igényesebb közönséget arra, hogy jobb kiszolgálása érdekében a százalékon felül, külön borraivalót adjon a pincéreknél. Ez a borraivaló osztogatás lassanként általános szokássá vált, főleg a háborus viszonyok miatt, mikor a vendéglátó üzemeket látogató közönség ilyen külön díjazással, mulatóval igyekszik a pincér által kedvezményekhez jutni, ami többnyire sikerül is, több-

nyire a munkaadók rovására. Igy általános gyakorlat, hogy borraivaló ellenében a személyzet nem követeli meg az élelmiszer jegyeket. Sokszor a vendégeket is félrevezetik tudatosan a pincérek. A kevert kávé 100 százalékos habkávénak minősítve helyezik a vendég asztalára, aki ezért még külön borraivalót is ad. Sok helyen a pincérek egyenesen kikényszerítik a külön borraivalót a közönségből. Az új borraivaló osztogatás mellett a pincérek is igen tekintélyes jövedelemre tesznek szert. A munkaadóknak is az az álláspontjuk, hogy a helyzet további elzúllását lehet várni, ha ezen a téren hamarosan megfelelő szigorú rendelkezés nem történik. Olyan rendelkezésre van tehát szükség, amely lényegében a munkaadó közbenjötte nélkül sújtja büntetéssel a visszaélést elkövető pincéreket, de a külön borraivalót osztogató közönséget is. Nemcsak a kihágási büntetésben kellene sújtani a külön borraivalót követelő és elfogadó pincért, hanem kimondandó volna, hogy az a pincér, akit külön borraivaló elfogadásáért elítéltek, szakmailag megbízhatatlannak minősül és öt évig nem válhat iparendelő. A kamaráknak az a véleményük, hogy a külön borraivaló eltűlése, ha átmenetileg rontaná is a helyzetet és még inkább hozzájárulna a pincérek udvariatlan-ságához, mindenesetre megszüntetné a „fekete kiszolgálást”, a jegy nélküli felszolgálást, az étlapokon fel nem tüntetett ételek ajánlását. (Magy. Tud.)

Súlyos balesetek Nagyváradon és Biharmegyében

(Nagyvárad.) Az utóbbi napokban több baleset történt Nagyváradon és a megyében. Barkó Vilma Árvaház-utca 4. szám alatt lakó gondozónő egy hálóteremben vasalás közben hirtelen rosszul lett. A mentők be-szállították a kórházba.

Polgár István Kálvária-utca 1. szám alatt lakos az Atlasz-féle gyógyszerár előtt kerékpárjáról leesett és balkarja eltört.

Bozsonky Etel Liszt Ferenc-utca 88. szám alatt lakó háztartási alkalmazott a lakásban hirtelen elcsúszott és összeesett. Háziasszonya, Gajgó Juliánna szintén rosszul lett. Azonnal értesítették a hozzátartozókat a mentőket, akik első segélyben rész-szüntették őket. Mint később megállapítást nyert, a szomszédos közös kéményből kiáradó kőszénfüst okozta a rosszullétet, amelyet fokozott az a körülmény, hogy a szomszédban lakó fetelepi munkás faszénnel tüzelt, ami által gáz fejlődött a lakásban.

Habach Lászlóné Ezredévi Emléktér 32. szám alatt lakó háztartási alkalmazott bal kezklőjét elvesztette. A kórházban ápolják.

Bihari Zsigmond érszöllősi gazdálkodót felhívta olyan súlyosan megdőfte, hogy jobbszemére megvakult. Súlyos sebével a kórházba szállították.

Kiss József Csobánca-utca 29. szám alatt lakó MAV géplakatosot eszméletlen állapotban találtak a lakásán. Életveszélyes állapotban a kórházban ápolják.

Flóra Miksa Alapi-utca 2. szám alatt lakó gimnáziumi tanuló korcsolyázás közben elesett és ballába térdén alul eltört. Súlyos sebével a kórházban ápolják.

GRÓF CIANO

A történetírás muzeját márványlap-pal és vésővel ábrázolták a régiek, s ezt a márványlapra vésővel dolgozó Klio szőfukarnak volt elképzelve, mint aki-nek közlései csak magukra a tényekre korlátozódtak. A történeti események közlésének ezt a módját a modern táviratírók vették át. — csak magukat az eseményeket mondják el, többet cummit: a ma élő Klionak, a modern hírközlésnek egyik szükzavú táviratából értesült a magyar olvasó közönség gróf Ciano peréről, a felette hozott ítéletről, és haláláról. Abban, ami Veronában történt, mi nem foglalhatunk állást, — térben távol történeti mérle-gelés számára pedig közel: a magyar nem-zet számára azonban fájdalmas és tra-gikus mindaz, ami Olaszországban az el-múlt nyár óta történt. Az olasz nép és a magyar nép meghitt és őszinte bará-tok voltak, különösen a két világhábo-rú közt a magyarság számára feledhetet-len szolgálat az, hogy Olaszország volt az első, amelynek jóindulata és hatal-mas barátsága volt az, amely áttörte Magyarországot trianoni elszigeteltségét; feledhetetlen számunkra Mussoolini Olaszországának a magyar nemzet felé való jóindulata és baráti tetteinek egész eora, a magyar és olasz kultúra között szövődött kapcsolatok élővölta. A gróf Ciano tragikus elmulásáról szóló szük-zavú hír mellé éppen ezért innak még valamit szívünk és érzelmeink. A baráti olasz nemzet tagjai között ő is bará-tunk volt, mégpedig érzelmeink és szava-inkon túl tetteikkel. Mint a baráti olasz nagyhatalom külügyminisztere mellet-tünk volt általában minden ügyünkben, de leginkább abban a két döntőbíró-sági eszerződésben, amelyek visszajuttatták nekünk a történelmi Magyarország ter-ritóriumát két jelentékeny darabját. Fel-vidék és Erdély részeit, Neve és emlé-ke ezzel öszeszövődtek számunkra olyan drága városokkal, mint Kassa, vagy Érsekújvár, Nagyvárad, Kolozsvár és Zágon. Zágon nevére régen csak Mikos Kelemen jutott az ember eszébe. — a második bécsi döntőbíró-sági szer-ződés után eszünkbe jutott róla Ciano is. Ügyét megítélni nem ránk tartozik:

ami vele történt, ez olasz helpolitika külön ügye; mi Zágot, Kolozsvárt, Nagyváradot, Kassát és Érsekújvárt nem tudjuk neki elfelejteni. Elfogad-tuk jóbarátságát akkor, mikor a világ-eseményekre döntő befolyást gyakoró hatalmasok közé tartozott, a valóban a világ sorsát intező tíz-tizenöt emberhez. — s megtartjuk hálánkat iránta akkor is, amikor ily tragikus bukással távozik el az élők sorából. Nem feledkezünk meg arról, hogy a világ hatalmasai kö-zött kevés olyan egyenes és őszinte jó-barátunk volt, mint ő. Amit értünk tett, az nemcsak a diplomataink szolgál-talokában vezetett munkája volt, ami-

Elindult a karaván...

Első elemista Balog Feri; nem vala-mi kitűnő tanuló, mert mint az édes-anya megengetti, kicsi korában a *Mircea* gyermekmenhelyen nem vigyáztak reá eléggé, hozzáért a gyerek egy áramve-zetékhez s akkora ütést kapott, hogy azóta nehezen fog a feje... Nagyon szorgalmasnak kellene lennie és mégis minduntalan elmarad az iskolából.

— *Miért hiányoztál?* — vonta kérdő-re a tanítónő.

— *Nincs cipőm.* — hangzott a felelet.

De ez még karácsony előtt volt. Azóta kapott Feri egy pár cipőt a nép-jólétitől, ez tehát nem lehetett ment-ség többé s Feri mégis el-maradozott a karácsonyi vakáció után is. Ekkor aztán bevallotta a gyerek:

— *Éhes voltam, azért nem jöttem is-kolába.*

A tanítónő erre környezettanul-mányra ment Balogékhoz. A Ghillányi-úton, egy faraktár udvarán, egy fás-kamarából lakásá átalakított vityilló-ban húzta meg magát Balogné a há-rom gyermekével, akik közül Feri a teg-nagyobb. *Édesapjuk hónapok óta kato-nai szolgálatot teljesít, kap is hadigon-dozói segélyt a család s mégsem tud-ják fenntartani magukat, mert Balog-né annyira beteg, hogy teljesen munka-*

kor mellénkállt, azt nem kárta az adott érdekek és pillanatnyi helyzet pa-rancsai szerint mérlegelt, hanem azért is, mert mélyen átértézt és átértett va-lamit: jogaink és igazságaink erkülesi eülyát. Ez sokkal több mintha csak a velünk való érdekazonosságból eseleke-dett volna így. Elmúlása ezért érint-bennünket mélyen. Ebben az érzésben uemesak az iránta való hűséget szol-gálgjuk, hanem a magunk iránt való hű-séget is; ezt a hűséget szegnek meg ha hallgatással mennünk el olyan férfi ha-lála mellett, aki annyit tett történelmi jogainkért, felemelkedésünkért, meg-esonkított országunk területének meg-ki-szerezéséért mint gróf Ciano, akit a veronai sortüzön is túlkülr barátságára való emlékezésünk.

képtelen. A legkisebbik gyerek nemré-giben koponyalékelésen esett át, azt is ápolni kellett az édesanyának. Még könnyebb munkára sem mozdulhatott mellőle ebben az időben, el is adóso-dott emiatt s Balognéknak el kellett adnia a kis húzókocsit, amivel azelőtt, míg betegsége nem vált súlyosra, esoma-gokat hordott a piacon...

— *Itt valamit segíteni kell.* — álla-pította meg a tanítónő — s másnap ki is hirdették a Balog Feri osztályá-ban meg más osztályokban is, hogy *hosszanak a gyerekek fát, élelmiszert a szegény, nyomorgó család segélyezésére.*

A kis tanulók könnyezve hallgatták az elbeszélést Balogék nélkülözéséről, a siralmas szellős vityillóról, amelyben már hetek óta nem volt tűz és ahol dideregve teljesen ruha nélkül hever az ágy puszta szalmáján Balog Feri két kicsi testvére. S megindult az iskolában a népjóléti mozgalom. *Másnap minden jobbmódu gyerek kis kosze tüzelőfával, egy-egy kiló krumplicsal, hagymával, egész cipőkkel, liszttel, cukorral jelent meg az iskolában s a tanítónő a szertár-ban raktározta el a fát és az élelmiszereket. Három napig folyt a gyűjtés, már cukor és tojás is került, ruhács-kák is akadtak, még befőttes is kész-kezült egyik-másik gyermek otthon, az édesanyjánál, annyira megesett a zít-ve szegény iskolatársra nyomorúságán. És akkor öszeszedték az iskolában az erősebb fiúkat, kosarakba rakták a hol-mikat és megindult a családmentő ka-raván a Ghillányi út felé.*

S mikor benyitottak a vityillóba, megrendülten állottak a kis nebulók a szegénység rettentő látványá előtt. Hycmit még nem tapasztaltak életük-ben. Balog Feri kisöccse, majdnem tel-jesen meztelenül, tapsolva ugrott fet az ágyon és lelkendezve örült a gazdag-ságnak, ami egyszerre rájuk özönlött.

— *De hova tesszük ezt a sok mán-dent?* — kérdezte édesanyjától. — *hi-szen megcsú a poc.*

Kiderült, hogy odakapott a patkány a rozzant vityillóba, egy éjjel már meg is harapta a legkisebbik Balog gyerek kisujját, úgyhogy Balogné éjszakákon át örködik és seprével hajkurássza a pocokat, nehogy ismét kárt tegyenek kicsinyeiben.

Mindzey, leborították a fát, ruhát, élelmiszert a szennyes víkó tapasztat-lan földjére Balogné mindjárt rendez-tetni kezdte a dolgokat, a ruhadarabo-kat rögtön ráadta a fázlódo apróságok-ra, a cukrot, tojást a tetőről dróter-függő polera helyezte, külön sarokba gyűjtötte a fát, a másik sarok élé-kamarává változott s percek múlva pattogva égett a tűz a rozzant dob-kályhában.

— *... hogy ide is meg kellünk vala-hoz, ... jött Balogné. — S a jövő hónapban én megkapom a segélyt, már a cipőmet is meg tudom helyezni bo-lóle...*

Igy tette Balogékát boldogga egy szociális érzésű tanítónő, és sokak meleg gyermeki szív. (j. b.)

Szociáldemokráta gyűlés a Katolikus Körben?

Megdöbbenve olvastuk helybeli lap-társunk, a „Nagyvárad” tegnapi számá-ban, hogy szociáldemokráta gyűlés lesz a Katolikus Körben. Így szól a közle-mény címe. A továbbiakban megjegyzi a hír, hogy a Mátyás étteremben törté-nik a gyűlés. Utánanéztünk a dolog-nak, mert teljesen öszeszegeztelhetel-tennek tartjuk a Katolikus Kör által képviselt keresztény szellemiséggel, hogy helyet adjon olyan szervezett gyű-lésének, amely a keresztény világnézet-tel ellentétes materiálistá világnézet alapján áll. Annál kevésbé tartjuk meg-erjedhetőnek az ilyen dolgot, mert az alkalmas propaganda lenne a keresz-tény tömegek meglévesztésére. A szo-cióldemokráciával nekünk semmi kö-zösségünk nem lehet.

A helyzet a következő: a Katolikus Kör vezetője nem adott engedélyt ar-ra, hogy helyiségében a szociáldemok-rata párt gyűlést tartson. Arra sem adott engedélyt, hogy a Mátyás étter-met — amelyet a Katolikus Körből bé-relnek — ilyen célra felhasználják. A Mátyás étterem tulajdonosához mind-össze azzal a kérdéssel fordult a párt, hogy vendégei tisztelőre ebédet és vécserőt szolgáltatjon ki. Arról szó sem volt, hogy ezt az alkalmat a párt vá-lasztmányi gyűlésre is felhasználja.

Ezért helytelennek tartjuk a Nagyvá-rad fent jelzett címzését, amely alkalm-as a keresztény társadalom féltreze-tésére és éppen ezért hasonló esetek megismétlése ellen kifejezzük tiltako-zásunkat. Tiltakozunk az ellen is, hogy a Katolikus Kör bármely helyiségét szociáldemokráta gyűlésre felhasznál-ják.

Bulgáriát csak még e'szán-tabbá teszik a légi terrortámadások

Szófiából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Zora című lap a január 10-en Szófia ellen intézett légitámadásokról megállapítja, hogy a bolgár nép 5 év-század elnyomásával szemben kivirta szabadságát sok áldozat árán, melyben asszonyok és gyermekek is szerepeltek. Ilyen szívós és harcos népet nem lehet megfélemlíteni, vagy megingatni harci szellemében. Az áldozatok csak kem-nyebbé teszik azokkal szemben, akik bántani akarják szabadságát és függet-lenségét.

Athénből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Pircus ellen intézett angol-amerikai légitámadás halálos áldoza-tának számá még nem lehetett pontos-an megállapítani, mert legnagyobb ré-szüket betemetik az omladékok. Az eltalált épületek között több templom is van. A lapok feltűnő helyen közlik a miniszterelnök tiltakozását a támadás-sal szemben.

Stefániai Imre és Lászlóffy Margit kézzongorás hangversenye

a Filharmóniai Társaság koncert-sorozatának legközelebbi műsorán

A Nagyváradai Filharmóniai Társa-ság beígért és már nagy sikerrel meg is kezdett hangversenysorozatának folytatásaként a neves művészpár, Ste-fániai Imre és Lászlóffy Margit lép leg-közelebb a nagyváradai hangverseny-do-hozóra. A kiváló művészpár kézzon-gorás hangversenye január 31-ikén, hétfőn lesz a Református Kulturpalota nagytermében.

Tekintettel arra a felfokozott érdeklődésre, mely a Filharmóniai Társa-ság legutóbbi, nagykerü koncertjé-óta e hangversenyeik iránt megnyílvá-nul, már most bejelentjük, hogy a most következő zenei időnyben sor kerül Martzy Johanna, a fiatal csodahedűs, Hubay mester volt tanítványa, továbbá Fischer Edwin, a világhírű német Beethoven-interpretáló zongoraművész hangversenyének megrendezésére is.

Zenei koncertjeit a Filharmóniai társaság a hangverseny-idény alatt minden hónap első, hétfőjén rendezi. Első zenei koncert hangverseny február 6-án lesz. Gondoljuk a Társaság arról is,

hogy a sorra kerülő zenei hangver-senyeken neves szólóisták is közremű-ködjenek. Eddig a következő művészek fellépését sikerült biztosítani: Bis-triezky Tibor hegédűművész, zeneaka-démiai tanár, Pasquall, a híres olasz hárfaművész, mándi Mándy Margit énekművész és Hajós Magda zongor-aművész.

Nagyvárad zenei és zenekedvelő közönsége bizonyára nagy örömmel fo-gadja ezt a gazdag programot és kel-lőképpen méltányolni fogja a Filhar-móniai Társaság díszreteremtő fáradozását.

Pártolja a keresztény ipart

Európa és a világ közellátási helyzete 1943 december havában

A szeptember havában a háború ötödik esztendőjében sem feldköttek meg a tömegek hangulatának enyhítéséről az illetékesek. A lapok innen is, onnan is beszámolnak különböző városi, állami és szociális szervezetek karácsonyi rendkívüli juttatásáról. Horvátországban a karácsonyi segélyakció 2,5 millió kunát osztott ki. A magánvállalatokat kötelezték, hogy tisztviselőiknek és munkásaiknak legkésőbb december hó 15-ig egy havii bruttó keresetüket kifizessék. Bulgária fővárosában a város szegény családjai egy-egy tonna szemet kaptak. A bolgár ifjúság 683.000 levét gyűjtött a szegényeknek. Belgrádban 6500 inszégben szenvedő család kapott búza, kukorica-liszt, szárított szilva, cukor és üzemanyag segélyt. A sváci Vöröskereszt 1.200.000 adag ételminszert szállt Belgrádba rosszul táplált gyermekek számára. Az ételminszertadagokban főleg kondenzált tej, konzerv, zöldséglevés és hús van. Szintén Svájcól még egy nagy szállítmány gyógyszer is érkezik a városba.

Az ételmezési általános intézkedések között meglepő az a hír, hogy Indiában az ételminszertadagolást bizonytalan időre elhalasztották. Hivatalos statisztikai kimutatás szerint december első hetében 1628-an haltak éhen Britindia-ban. A bengáli tartományban az elmúlt félévben 77.728 volt az éhínségben és kolerában elhunytak száma. Az ételminszertadagolás valószínű akadályát először az ételminszert hiány, meri a készletek a legminimálisabb adagok mellett sem elegendők a lakosság számára; a másik nyomós ok pedig az lehet, hogy a népesség nagyobbik fele sem nem ír, sem nem olvas. Így a jegyeket használni nem tudja. — Ausztráliában egyre inkább érezhető az ételminszertkészletek csökkenése. A Szovjetunió lakossága alig napi két font ételminszertből él. Ennek fele fekete kenyér, a többi pedig a következőkből tevődik össze: 142 gramm burgonya, 113 gramm káposzta, 85 gramm mesterséges sajszer, 57 gramm hús, vagy hal. A cukor nagyon ritka, vaját pedig egyáltalán nem lehet kapni. „Olaszország elég gazdag ahhoz, hogy önmagát táplálja” írja egy német haditudósító az északi Olaszországból. Így csak a rossz rendszernek köszönhető, hogy Olaszországban hónapokig nem kaptak meg a húsadagokat, míg fekete arborizeteket is lehetett enni. Most erőlyes közbelépésre a válogómarhafelhajtás oly nagy, hogy a napi húsadagokon kívül a hűtőházakban tartalekakat is raktároztak fel. A feketepecsere került árú lefoglalják és ingyen szétosztják a szegényeknek. A gabona és veteményfelhozatal is tetemesen növekedett az utóbbi időkben. Németország ételmezési ellátását a bombatámadások egyáltalán nem befolyásolják. Ez elsősorban a raktárkészletek decentralizált kezelésének köszönhető. Horvátországban a földművelésügyi és közéletminszter elrendelte, hogy különböző mezőgazdasági termékeiket, amelyekre nézve az államnak eddig teljes vásárlás-monopluma volt, ezentúl árúszere útján is lehet forgalomba hozni, de csak a kötelező beszállítási kuleson felül. Így egy gazda 4 kilogramm dísznoszert 200 darab cigarettára tarthat igényt.

Ha végignézzük az egyes országok dohányellátását, nem eszálkozhatunk a horvátországi cigarettázás vásárlóerején. Az USA-ban egyre kevesebb

dohány jut a polgári lakosságnak, részben a munkaerőhiány miatt, részben a hadsereg ellátása folytán. Az év első felében 200 millió cigarettával kevesebb volt a termelés az előző év első felénél. Dohánylevélből 110 millió fontot termeltek, vagyis 33 millió fonttal kevesebbet, mint az előző évben. Japánban az állami bevételek növelése érdekében a dohánytermék árát átlagban 50 százalékkal emelték. Ebből évi 530 millió yen bevételt többletet várnak. A berlini bombakárosultaknak 1 vagon dohányt küldött a román kormány. A bolgár pénzügyminszterium a külföldieknek maximum 100 kiló dohány vásárlását engedélyezte. Az árát csak levában lehet kiegyenlíteni. Romániából való kiutazásnál minden külön engedély nélkül csak 100 db cigarettát vagy 100 gr dohányt, vagy 20 darab szivart, 2 csomag cigarettapapírt és 4 doboz gyufát lehet a határon keresztül vinni.

A cukorrépa termelés az idén Németországban kielégítő volt. A nagyobb termeléssel azonban fokozottabb fogyasztás áll szemben. Ezért csökkenteni kell a cukorfogyasztást a kevésbé fontos ágakban. Rendelet jelent meg, hogy 1944 január 1-től kezdve a német édesiparban nem utalnak ki cukrot. A román hatóságok, vidéki kerületi prefekturák, körorvosok és helyi hatóságok által serkentik a lakosságot nagyobb cukorfogyasztásra.

A gyarmatárúk közül záróják a rizst Uruguayban. A fogyasztás ugyancsak nagy mértékben növekedett, a burgonya- és hús hiány miatt. Törökországban január elsejétől kezdve adagolják a teát. Az adag 12 és félgramm tea havonként. Az adagot a kenyérgyegyre szolgáltatják ki. Az eddigi kávéadagot január 1-je óta február 30. százalékkal emelik. — Európa lassan elfogyasztotta kávékészleteit, így a kávépótlék vagyis a cikóriatermelés fokozása egyre szükségesebbé vált. Németországban mindig nagy szerepet játszott a cikória termelés. Belgiumban a kormány 1943-ban elrendelte a kötelező cikória termelést, 1944-ben már 5000 hektárban állapították meg a cikória vetésterületét. — Franciaországban is egyre növekszik a termelés. 1943 tavaszán 4500 hektárt vettek ebből a célból igénybe. — Horvátország cukorpremiunot biztosít a cikória termelőnek. A Cseh-Morva védnökségben ingyen műtrágyát kapnak a cikória termelők. — Magyarország és Románia saját termelésével fedezik belső szükségleteit. — Spanyolország az utóbbi időben elhanyagolta a cikória termelést, a kormány azonban most ismét a termelés növelésére törekszik.

A húsellátás Braziliában mind nagyobb nehézségekbe ütközik. Hogy az országba való bevittelt fokozzák, öt hónapra mindennemű vámot és illetéket eltöröltek. Argentínában nem adagolnak ugyan a húst, de az árak emelkedésében vannak. A spanyol nagyvárosok húsát való ellátása megjavult, azóta, hogy a húsüzemelés megszűnt. A mérszártsók azonban olyan árakat kérnek, amit a nép széles rétege nem tud megfizetni. Korlátozzák a hús fogyasztást Ankarában Isztambulban és Izmirben. — Bulgáriában december 1-től kezdve bevezették a húsjegyeket. Cukor és zöldségek kétszeres adagot kapnak az üszterendő előtt 3 húsban nap volt. A kenyéradagolást is bevezették Szofia-ban december 1-től kezdve.

A tojáshányt minden ország erősen

érzi. Németországban az 1943-44-es gazdasági évben minden tyúk után 60 darab tojáshányt kell beszállítani. Az egyébként jól ellátott Romániában is nagy nehézségekbe ütközik a tojáshányás. Pedig csak az elosztásban van a hiba, mert az évi tojáshányás állítólag elég nagy. — Bulgáriában a tojáshány eddigi darabonkénti 1 levás hivatalos árát december 1-től 6,50 levára emelték. Szerbiában havi 2 darabra csökkentették a fejadagot. — Görögországban tojáshány általában nem kapható, de a hivatalos árát az eddigi 12.000 drachmáról 15.000 drachmára emelték.

Az Egyesült Államok egyik legnagyobb szeszgyára részvényeseinek osztalék fejében whiskeyt oszt ki, hogy az adózást elkerülje.

Elnökválasztásra készül a Csiki Magánjavak igazgató tanácsa

Csikszereváról jelentik: A Csiki Magánjavak önkormányzati életében nagy lépést jelent a néhány nappal ezelőtt kiadott 50—1944 M. E. számú rendelet. Köztudomású ugyanis, hogy volt határoreszaládok leszármazottai tulajdonát képező vagyon rendezése ügyében kiadott 6010—1941. M. E. számú rendelet a törvényhatósági közgyűlés által választott, magától álló igazgatóság elnökéül Csik vármegye alispánját nevezte ki. A megoldás gyakorlati szempontból kifogástalan volt. Hiszen a helyzettől ismerős, nagyteljesítései ember került a vagyon élére. Most aztán a kor-

mányzat tovább ment egy lépéssel. Újabb rendeletében hatálytalanította a Csiki Magánjavak igazgatóválasztómányának elnökségére vonatkozó rendeletét és úgy intézkedett, hogy az igazgatótanács elnökét Csik vármegye alispánja helyett, a 6010—1941 M. E. számú rendelet 1. bekezdésében megjelölt férfiak közül az igazgató-tanács maga választja.

Ezerint az elnökválasztás céljából rövidesen összehívandó igazgatóválasztómány saját kebeléből, de azonkívül álló tekintélyes, megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkező férfiút megválaszthat elnökéül.

A magyar ifjúság a selyemtermelésért

A háborús anyaggazdálkodásban, mint ismeretes, a magyar ifjúság dícséretes eredménnyel dolgozott az elmúlt esztendőben is. A Diákkapitányok és Levente Gazdasági Szövetkezetek által megszervezett különböző hulladékgyűjtéseken kívül résztvett az ifjúság az elsődleges fontosságú nyersanyagok termelésében és ezek közül különösen kiemelik a selyemtermelés terén felmutatott eredményt.

Az Országos Selyemtermelési Felügyelőség most tette közzé a magyar ifjúság 1943. évi selyemtermelésének adatait. Ezerint a múlt év tavaszán 26.997 diák és levente foglalkozott selyemhernyóneveléssel. Az ifjúsági selyemtermelés eredménye 69.153.90 kg. nyers selyemgubó volt s ezért 340.247.77 pengő beváltási árat fizettek ki.

Az ifjúság munkáját és annak eredményét akkor tudjuk igazán értékelni, ha figyelembe vesszük, hogy a beváltott gubómennyiség 34 millió 577 ezer selyemhernyó fölnevelésének eredménye. A 69.153.90 kg. gubó selyemszál-hossza 103 milliárd 731 millió méter, tehát 2593-szor érne körül az egyenlőt.

A nyers gubó lefojtása után 23.051 kg. száraz selyemgubót kaptak az ifjúsági termelés eredményéből az állami selyemfőgyárak és ebből mintegy 31 milliárd 577 millió méter hosszú selyemfonalat lehet legombolyítani. Az ilyenképpen nyert 5.762 kg. selyemfonalból 115 ezer 240 méter szövetet készíthetnek a szövőgyárak s abból előállítható 38 ezer 411 férfiing, vagy 2308 ejtőernyő. — A gyermekek tehát a szinte játékképpen végzett munkájukkal igen jelen-

tős mértékben segítették elő a közellátást, illetve hadiipari anyagellátást érdekeit.

A selyemtermelés nagyban folytató iskolák és levente egyesületek, illetve diákok és leventék a nemzeti érdekek szolgálata mellett saját javukra is nagyon jelentős keresetet értek el a mintegy 4—5 hétig tartó mellékfoglalkozással. Csak példaképpen emlíjük meg, hogy a mezőkövesdi kir. katolikus főgimnázium diákkapitánya 405.30 kg selyemgubóért 2.568.29 P beváltási árat kapott. A bácsalmási állami polgári fiúiskola növendékei 268 kg. selyemgubót termeltek és 1.706.97 pengőt kerestek; az őrsházi állami elemi iskola tanulói 248.20 kg. gubóért 1.595.15 pengőt kaptak. A levente egyesületek közül a zentai 209.80 kg. gubóért 1.182 pengőt, a karádi 201.10 kg. gubóért 1.165 pengőt kapott. — Az egyéni ifjúsági tenyésztők közül Sipos Mihály szabadszállási levente 153.10 kg. gubót termelt és egyedül 934.45 pengőt keresett. Az egyéni diáktenyésztők közül Fischer Jakab eszterváki elemista fiú érte el a legjobb eredményt: 95.30 kg. gubóért 557.27 pengő beváltási árat kapott.

A közoktatásügyi és levente intézmények a múlt év nagyszerű eredménye folytán ez év tavaszán még nagyobb mértékben kívánják a magyar ifjúságot a nemzetgazdasági és hadiipari szempontból annyira fontos selyemtermelésbe bevonni.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a „MAGYAR LAPOK”-ot.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

HALÁLOZÁS. Lutzenbacher Paula, az Immaculata Intézet főnöknője, hősies lélekkel viselt betegség után, péntek délelőtt fél 10 órakor meghalt. Lelkiúdvéért szombat délelőtt 10 órakor lesz ünnepélyes engesztelő nagymise a Szent László templomban. A temetési szertartás hétfőn délelőtt 10 órakor lesz ugyancsak a Szent László templomban, ahonnan az elhunytat a Rulikowszky-temetőbe kísérik és ott helyezik örök nyugalomra. — Az elhunyt főnöknő 51 évet töltött, mint tanár, a gyermeknevelés szolgálatában. Múlt évben ünnepelte működésének félszázados jubileumát, amikor is pályatársai és tanítványainak serege köszöntötte meleg szeretettel. Halála szöles körökben kelt őszinte részvétet.

KINEVEZÉSEK A KOLOZSVÁRI PÜSPÖKI HELYTARTÓSÁG TERÜLETÉN. Kolozsvárról jelentik: Rácz Vincét, Szakács Antalt és Finta Antalt Márton Áron erdélyi püspök tiszteletbeli szentszéki bírákká nevezte ki.

Antal miniszter a magánalkalmazottak nemzeti blokkjának ülésén. A MTI jelenti: Dr Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter szerdán este megjelent a magánalkalmazotti szervezetek nemzeti blokkjának intézőbizottsági ülésén. A minisztert Cselényi Pál országgyűlési képviselő, a blokk elnöke üdvözölte. Ismertette a miniszter előtt a keresztény nemzeti szellemű magánalkalmazotti szervezetek történetét és a magánalkalmazottak időszaki szociális és gazdasági kérdéseit. Dr Antal István miniszter nagy érdeklődéssel hallgatta végig az előadást, majd szófértáa emelkedett és a társadalmi szervezetek munkásságának mai jelentőségéről beszélt.

ÚJ FORMÁBAN JELENIK MEG AZ ERDÉLYI TUDÓSÍTÓ. Nagyon értékes kulturális és vallásos munkát fejtett ki Erdély katolikus társadalmában az Erdélyi Tudósító. Eddigi szerkesztője, Veress Ernő visszavonul a szerkesztéstől és teljesen a kispapok nevelésének akarja szentelni minden idejét. Ez alkalommal meleg szavakban méltatja a kiváló egyházi férfi érdemeit a Kolozsvári Püspöki Általános Helytartóság Közlönye és egyuttal megemlíti, hogy az Erdélyi Tudósító utóda az Erdélyi Katolikus Akció kiadásában új munkacéllal, megújult formában jelenik meg februárban.

Német-magyar megállapodás a légítámasztás okozta károk kölcsönös megtérítése tárgyában. A MTI jelenti: A légítámasztások által okozott károk megtérítése tárgyában a viszonzosság létesítése céljából a magyar és német kiküldöttek között Budapesten január 7. és 12. között szóbeli tárgyalások folytak. A magyar kormánybizottság megállapodott a német kormánybizottsággal, hogy a két államban hatályban lévő rendelkezések alapján a viszonzosság jegyzékváltással biztosítandó.

A Tapolcai Takarékpénztár nyerte meg a milliós főnyereményt. A Tapolcai Takarékpénztár Részvénytársaság nyerte meg az Erdélyi Nyereménykölönösen ideai egymilliópengős főnyereményt. Folly Gyula a takarékpénztár vezérigazgatója, nyilatkozata szerint a főnyereményt az intézet alaptőkéjének felemelésére fogják felhasználni. Ezek szerint az alaptőkét duplájára emelik, ugyanakkor felemelik a részvények értékét, a részvények felülbélyegzésével. Ugy gondoljuk, ez az első eset Magyarországon, amikor egy pénzüintézet részvényesei főnyereményt nyertek. Egyébként a Tapolcai Takarékpénztár a vidék egyik legjobb pénzüintézete volt a főnyeremény nélkül is.

NÁPOLYBAN ÚJABB TIFUSZJÁRVÁNY ÚTOTTE FEL A FEJÉT. Amszterdam. (MTI) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat kairói jelentése szerint az Egyesült Államok olaszországi hadseregének főhadiszállása között, hogy Nápolyban újabb tifuszjárvány útította fel a fejét.

Olaszországot éltették kivégzésük előtt a fasiszta nagytanács elítelt tagjai Chiassoból jelentik: (B. T.) A fasiszta nagytanács kivégzett tagjainak utolsó óráiról közlik még, hogy mind az öten megőrizték teljes nyugalmaikat. Több érájt bűsülevelek megírásával töltötték el. A kivégzésnél is teljes nyugalommal tanusítottak. Ciano az utolsó pillanatban kiáltotta: „Eljén Olaszország”, majd éltették a Duce-t éltették.

KOMMUNISTA PÁRT HELYEIT — KOMMUNISTA EGYESÜLET. Genfből jelenti a NTL: Londonból jelentik: Az Egyesült Államokban működő kommunista párt, mint a News Chronicle jelenti, megváltoztatja az Egyesült Államokban népszerűtlen elnevezését. Ezután „politikai nevelésre alakult kommunista egyesületnek” nevezik majd.

KI TUD RÓLA? Gázsí Imre honvéd, a nagyváradi gyalogezred első századával múlt év április 26-án a keleti frontra ment. Eleinte gyakran küldött értesítést, hat hete azonban egyáltalán semmi hírt nem küldött magáról. Testvérei aggódnak érte, kéri, ha valaki tud valamit róla, értesítsék Gázsí Sándort Ermihályfalván.

HIRDETÉS. A Nagyváradi és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil iparosok szakasportja felkéri tagjait, hogy azon iparosok, kik a bélióntalványt még nem vették át, három napon belül azt okvetlenül kiváltani sziveskedjenek, mert ellenkező esetben arra való jogosultságukat elvesztik. Előkéseg.

Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz abszolút megbízható hashajtószer, amelynek hatása rendkívül enyhe és igen kellemes. Kérdezze meg orvosát!

IPAROSHIREK. A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, hogy a novemberi karbid, decemberi lemezentalványokat a szakosztálynál átvehetik. A bádoga és szerelők is jelentkezzenek cementigénylés végett.

Ellátóltják a polgári lakosságot egy svájci tartományból. Genfből jelentik: (B. T.) Hétketes hatóságok bejelentették a Sauma partmentből a polgári lakosság ellátóltását. Elsősorban a légítámasztás által elpusztított falvak földműves lakosságát távolítják el.

BELVÁROSI
Szombaton bemutató! Csak 16 éven felülieknek!
 Tormay Cecília **«Ember a kövek között»** című naibatlan regényének filmváltozata

A Hegyek leánya

A magyar irodalom lemegegrázóbb szerelmi drámája
Fényes Aliz, Nagy István, Gregus, dr. Hosszu Zoltán
 Kedvezményes jegyek csak 19-től érvényesek

Roosevelt pártja elvesztette többségét az amerikai képviselőházban. Bernből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Exchange Telegraph jelenti Washingtonból, hogy Sevegen képviselő előlépésével, akit Newyork állam legfelsőbb törvényszékéhez bírónak neveztek ki, a demokraták elvesztették a többséget a képviselőházban. 1931 óta ez az első eset, hogy a demokrata párt nincs többségben az amerikai képviselőházban.

EGY NAGYBANYAI FESTŐMŰVÉSZ BOLOGNÁBAN LEGITAMADÁS ÁLDOZATA LETT. A Magyar Tudósító jelenti: Nagybányára a bolognai magyar kolónia tagjai értesítést küldtek, amelyben közlik, hogy Doby István festőművész legitamadás áldozata lett. Doby István még a román megszállás alatt csatlakozott a nagybányai festők társaságához, aki főleg karikatúráival tünt fel. Doby István haza szándékozott jönni és Cegléd tájékán akart magának kis tanyát vásárolni, hogy aztán megnősülhessen, erre megvolt már a szükséges pénz. Tervének megvalósítása előtt bombatámadás áldozata lett.

Megalakult gróf Széchenyi Ferenc Lapkiadó Vállalata. Mint ismeretes, a közelmúltban a Nemzeti Sport és a Sport Hírlap című lapok tulajdonjogát gróf Széchenyi Ferenc szerezte meg. Az új tulajdonos most gróf Széchenyi Ferenc Lapkiadó Vállalat cégszöveggel bejegyezte vállalatát a törvényszéken. Ugyanakkor a vállalat cégjegyzőből bejegyeztette Hoppe László felelős szerkesztőt, Patrovics Károly főkönyvelőt és dr. Tavasz István tisztviselőt.

KIÜTESES TIFUSZ A BARANYAI CIGÁNYOK KÖZÖTT. Pécs és Baranya tisztifőorvosa jelenti, hogy a baranyai cigánytelepekről kiütéses tifuszbetegségeket szállítottak a pécsi kórházakba. Megtették a szükséges óvintézkedéseket. Ezek során elrendelték Baranya megye összes cigánytelepeinek 3 hétre való lezárását. Azonkívül három hónapra ki lettek tiltva az összes városokról. A járási főszolgabírák utasítást kaptak járásuk területén lévő cigánytelepeknél, tömeglakásoknál, szegényházaknál, szóval mindazon helyeknek, ahol tetveség előfordulhat, az eddignél is szigorúbb ellenőrzésre, illetve tetveségre való vizsgálatára, a szőrtelenítés s fertőtlenítés pontos keresztülvitelére. A kör keletkezésére nézve a legvalószínűbb feltevés az, hogy a fertőzést Horvátországból huroolták be, ahol állandóan vannak kiütéses tifuszok.

ESKÜVŐ. Rajnak Anna és Dódi Béla f. hó 16-án d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket a körösparti ref. templomban.

Feloladják az északolaszországi köztisztviselőket a királynak tett eskü alól Északolaszországból jelentik: (MTI) A minisztertanács határozataja a következők: A Duce javaslatára törvényi fogadtak el, amely az állami közigazgatás tisztviselőit feloldja a királynak tett hűségük alól. A fasiszta párt jogi elismeréséről szóló törvény újra életbe lépteti a rendelkezéseket, amelyek előzően az országos fasiszta pártban érvényben voltak. Ugyanakkor újra életbe lépteti az előző fasiszta párt valamennyi fagozatát és szervezetét. A továbbiakban elrendeli, hogy a közérdeklő fasiszta és a külföldi köztársasági szervezetek minden feladatának és politikájának intézése a párt igazgatási hatáskörébe tartozik.

MEGHÍVÓ. A nagyváradi-újvárosi Sz. Anna kongregáció a Rk. Fiúiskola szegénysoreu tanulóinak lábbelivel való ellátására Kulturáldotant kíván rendezni a Legényegyletben 1944. január 16-án, d. u. 6 órakor. Jegyárak: 2 pengő és 1.50 P. A Kongregáció.

Százhalvanezer-pengős táskalopás
 Deutsch Károly vaskereskedő Munkátrányi-utca 11. számú házában lévő üzlethelyéből a Kinizsi-utcai árverési csarnokba ment. Miközben ott az egyik hivatalnokkal beszélgetett, magamellé tette barna bőrtáskáját, amelyben arany cigarettatárcsa, briliánsgyűrű, karkötők, értékpapírok és takarékpénztári betétkönyv, valamint az iratai voltak. Beszélgetését befejezve nyugodtan magamellé nyúlt s abban a percben ijedten kiáltott fel. A táskát, amelyben több mint 160.000 pengő értékű holmi volt, ismeretlen tettes a beszélgetés pár perce alatt ellopta. Deutsch Károly azonnal a főkapitányságra sietett és feljelentést tett, egyben 5000 pengő jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek vagy a tettes felfedezőjének.

Keresztény magyar keresztény magyarnál vásárol

Földet kell kapniok a nyolcosztályos elemi iskoláknak

A Magyar Tudósító jelent: Érdekes és nagyjelentőségű leíratot kaplak a belügyminisztériótól a törvényhatóságok első tisztviselői. A leíratban foglalkozik a belügyminiszter a nyolcosztályos elemi iskolák rendeltetésének megfelelő gyakorlati oktatás végrehajtásának kérdésével. A törvény értelmében a nyolcosztályos elemi iskola két utolsó évében kifejezetten a gyakorlati oktatáson van a hangsúly, még pedig a vidéken a mezőgazdasági tudnivalók megismertetése a főcél. Mindehhez feltétlenül szükséges mezőgazdasági műve-

lésre alkalmas földterület. A területekről az iskola közületének kell gondoskodnia az iskolát fenntartó hatósággal egyetértésben. A gondoskodás történhet akként, hogy külön területet jelölnek ki erre a célra, vagy pedig, ahol gazdaságtovábbképző iskola van, az általa használt földből kell és lehet átadni a kérdéses területet. Végül felhívta a belügyminiszter a figyelmet arra is, hogy a nyolcosztályos iskolák gyakorlati oktatását anyagi erejükhez mérten támogatassák.

Miniszteri rendelet a vendéglátó ipari üzemek árainak ellenőrzéséről

A közellátásügyi miniszter körrendeletet intézett az illetékes hatóságokhoz a vendéglátó ipari üzemek árainak ellenőrzése ügyében. A rendelet szerint a közönség köréből mind gyakrabban merülnek fel panaszok, hogy a vendéglátó iparosok a megállapított legmagasabb árakat nem tartják be, hanem részben nyíltan, részben különféle burkolt módokon a megengedettnél magasabb árakat számítanak. A kiküldött közegek jelentései ezeket a panaszokat megerősítették, egyben rámutattak arra, hogy az ellenőrzés hiánya folytán az ipariüzök mind kevesebb gondot fordítanak a rendeletek betartására. A tapasztalat szerint csak az állandó és folyamatos ellenőrzés biztosíthatja a leghatékonyabban az érvényben lévő rendelkezések pontos végrehajtását. A közellátásügyi miniszter ezért felhívta az illetékes hatóságokat, hogy a vendéglátó ipari üzemeket állan-

dóan ellenőriztessék és ártullépés esetén a büntető eljárást minden esetben indítsák meg. Mindenekelőtt arra kell ügyelni, hogy az árjelző táblázatok mindenütt ki legyenek függesztve. Nemesak az árakat kell ellenőrizni, hanem azt is, hogy az üzemek nem adnak-e kisebb adagokat mint amilyeneket a rendelet előír. A vendéglátó iparosok nemesak magasabb árak követelésével követhet el árdrágítást, hanem azzal is, ha a rendes áron ugyan, de az előírtól kisebb mennyiségben szolgáltat ki ételeket. Nem lehet magasabb árakat számítani azon a címen, hogy az ételek különleges módon vannak elkészítve, vagy többféle körítéssel kerülnek felszolgálásra. Egyes helyeken az árakhoz hozzászámítják a forgalmi adót ami szabályellenes, mert az étlapi árakban a forgalmi adó már beufoglaltatik. (Magy. Tud.)

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Perényi László felléptévei pénteken és szombaton este „Zsuzsó”

A rendkívüli nagy sikerre és érdeklődésre való tekintettel Perényi László fellépését egy nappal meghosszabbította és így szombaton este is eljuttassa a Zsuzsó c. vígjáték-újdonosságban Péter szerepét. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Ártatlan vagyok. kacagató vígjáték szombaton délután egynegyed 4 órakor *filléres helyárrakkal* kerül színre Jurik Julesi felléptével.

Budacsónyi kényvelü. az idény legmulatságosabb operett-újdonága vasárnap délután *olcsó helyárrakkal* van műsoron.

Zsuzsó. az Új Magyar Színház rendkívüli nagysikerű újdonága vasárnap este háromnegyed 7 órakor ismét műsoron van.

Fehérvári huszárok. Erdélyi Mihály hangulatos, békebeli huszár-operettje hétfőn este ismét a színház játérendjén van.

Szilágyi Irma. Pozsonyi László színjátékát kedden este mutatja be a színház. Koós Zsófia vendégfelléptével, bemutató bérlét keretében. A

bérlési előadása szerdán este, esütörtökön este bérlétszűnet.

A m. t. bérlők figyelme! Kiss Manyi január 22-én és 23-án vendég-szerepel a *Fekete Péter* c. operettben. A bemutató bérlők helyeit a 23-iki előadásra január 16-án este 6 óráig fenntartja a pénztár. Mérsékeltlen felemelt helyárrak. A kolozsvári Nemzeti Színház január 25-én és 26-án vendég-szerepel a színházban, a *Rigoletto* c. operával és *Ballett-est-el.* A m. t. bérlők helyeit az opera előadásokra január 18-án este 6-ig fenntartja a színházi pénztár. A jelzett időn túl a színházi pénztár a ki nem váltott jegyeket eladja.

Kiss Manyi előadásaira jegyek elővételben már válthatók. A kolozsvári Nemzeti Színház vendégjátékaira jegyeket a pénztár január 19-én kezdi árusítani, délelőtt 10 óratól.

HETI MŰSOR:

Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó* (Perényivel).

Szombat délután egynegyed 4 óra-

kor: *Ártatlan vagyok.*

Szombat este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó* (Perényivel).

Vasárnap délután egynegyed 4 órakor: *Budacsónyi kényvelü.*

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó.*

RÁDIÓ

SZOMBAT, JANUÁR 15.

8.35 Budapesti Szalonzenekar.
9.00 Délelőtti muzsika.
10.15 Kamarazene.
11.15 A Mária Terézia I. honvédegyalozred zenekara.
11.40 Csillag László előadása az egrí erecki könyvtárról.
13.30 Honvédeink üzenek. A Vöröske-rezsi bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Örökzép melódiák.
15.05 Délutáni muzsika.
15.30 Nagy kortársaink.
16.20 Kovacs Ödön tánczenekara.
17.00 Magyar noták.
17.55 Barangolás Spanyolországban.
18.40 Külügyi tájékoztató.
19.00 Hangkepek innen-onnan.
19.30 Könnyű zene — könnyű percek.
20.45 Búcsú. Dráma.
21.30 Beethoven Egmont — nyitány.
22.40 Ki mit szeret?

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Öv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 265

Leány télikabát, sötétkék, teljesen új, 10-12 évesek, eladó. Bethlen Gábor-u. 14. Alsó esengő. 404

ELADÓ dobkályha, Balassa-tér 3., ajtó 3. 231

Kombinált díofabutor, kézművelyes reklámival eladó. Hegyessy Marion-u. 4. szám. 406

Zongorát rövidet vagy pianót megvételre keresek vidékről is. Ajánlatot gyártmány részletes leírás és árral dr Balkányi József Nagyvárad postaresztanté kérek. 404

Kombináltszoba, konyha, reklámier eladó Verő asztaloz, Kapucinus-u. 11. 725

Egy jókarban lévő, csokott gyermekkosci eladó. Megtekinthető a színházi butorosnál előadások alatt. 413

Hálószoba butor, fürdőkád eladó. — Hitler Adolf-u. 10. 2-ik ajtó. 409

Hülönféle

Pertótenitést, potoska, mely ée mindentemü fergek irtasat 38 evi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pieta-utca 6. Telefon 27-56. 313

Menyasszony és koszorúseány művirág fejdisek és kezicsokrok. Ezüst-és aranylakodalimakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonnkivul hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Zippzárjavítás felelősséggel, Jakob műszerésznél, Kossuth-u. 5. 64

170 kat. holdat kitevő üzemképes gazdaságom teljes felszereléssel és jószágállományval sürgősen berbeadnam. — Kriszár Béláné Kabaláspatak u. p. Mezőtelgd Bihar megye. 377

Erdős hegyek közötti községben emeletes kastély emeleti része: négy szoba és a földszinten konyha, kamra, istálló és magtár jókarbahozási kötelezettség és ber ellenében berbeadó. Ajánlatokat „Lombos erdő” jellegre kiadóhivatalba kérek. 410

Meghalt Papp Janesi, a „öngyilkos”

A Mai Nap írja: Szerdán délután a Rókus kórházban 65 éves korában mellhártyagyulladásban meghalt Papp Janosi, a színes egyéniségű művész. Pályafutását vidéken kezdte, majd Budapestten a legdivatosabb dalénekes lett. Arról is nevezetességre tett szert, hogy az adomák csattanóit rend szerint elrontotta. A Kerepesi-úton temetik a görög katolikus egyház szertartása szerint.

Ismeretlen méreggel öngyilkosságot kísérelt meg egy váradi asszony

(Nagyvárad.) Boros Józsefné, Morár Erzsébet Szacs-vay-utca 68. szám alatt lakó asszony tegnap öngyilkossági szándékból ismeretlen méregt ivott. Az életunt asszonyt a mentők a kórházba szállították. Sérülése nem életveszélyes, azonban kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy öngyilkossági szándékáról nem mond le. Saját érdekében őrizet alá helyezték.

Allást nyee

CSILLAGVÁROS, Velence környékén lakó lapkihorúti író fizetéssel felvezünk. Jelentkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

FELSŐRÉSZ készítéshez tűzőnőket, ragasztókat és cugelhőrt vágót felveznek. Fekete, Fábán Lajos-u. 1.

Tisztviselőnt, jó számolót felvez Cipogyár, Szacs-vay-utca 22. 415

16-18 éves ifjakat keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 411

Épület- vagy géplakatosakat keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 412

Allást keees

ELHELYEZKEDNE 1944. február 1-re fiatal öskeresztény, katonaidéjéet kiszolgált, kereskedelmi érettségivel, németországi kereskedelmi gyakorlattal, sokoldalú képzettségű, perfektt magyar-német levelező, könyvelésben jártas, gyors- és gépiró, önálló beosztásokban gyakorlott férfi. — Megkereséseket „Kiváló ajánlatok” jellegre a kiadóba sürgősen kér. 400

Pesti varonó házakhoz ajánlkozik Kristófné, Gróf Tisza István-út 31. 408

Oktatás

OKLEVELES tanár vállalja 1-2 magán- és rendes tanuló előkészítését. Beóthy Ödön-u. 42. 336

Elveszett

Egy szegény munkás csütörtök délután Kossuth-utcaól Rakóczi-utig elvesztett egy kötes barna mokus szőrmét. Megtalálót kéri, hogy a szőrmét magas jutalomért adja át Lafayetecégnél, Rakóczi-út 8. 414

Elveszett pénztárca Horváth János névre szóló fényképes igazolvánnyal. — Megtaláló 20 pengő jutalmat kap. Cím a kiadóban. 407

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R-T.

A szerkesztésért felel: Dr. Paál Árpád
A kiadóért felel: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi utca 5. szám